

СЛАВЯНСКИЙ МИР

В НАСТОЯЩЕМ И ПРОШЛОМ

Памяти Владимира Павловича Гудкова

совокупность статей, опубликованных
на сербском и русском языках в Югославии (СФРЮ) и России (СССР), по вопросам
тики ~~литературы~~ сербского и хорватского
разноуровневого языка (языков) или, иначе
по вопросам грамматики, фонетики, синтаксиса,
художественных и научных текстов сербских,
хорватских и боснийских авторов.

С сербским (сербским и хорватским)
я познакомился в семнадцатилетнем возрасте,
когда, окончив ^{в 1951 году} московскую школу, поступил
филологический факультет МГУ имени
Ломоносова и вошёл в деканата зачислен
языковую группу славянского отделения
давал нам язык вернувшийся в конце второй
войны на родину из Югославии бывший
Улья Ильич Толстой, внук Льва Николаевича
Благодаря природной интеллигентности
и ментальной восприимчивости Улья

1951 год — это было время культа
советско-югославского паритетно-взаимного
конфликта, мимившей нас, угасившей, как
с носителями языка, современной югославской
и литературы. Все печатные сведения о серб.
языке мы получили преимущественно из уст
И. И. Мясоедова (который, кстати сказать, как мы
позже, знаем сербский язык лучше многих
осевших в Югославии россиян).

Изучая грамматический строй
языка по объяснениям ^{наставника} ~~учителя~~ и из
моей в ~~ст~~ университетской библиотеке вели
колебания книг по советским языкам, в том числе и
изданий сербских грамматик и, естественно, срав.
грамматическую структуру сербского языка с родн.
венским языком, я был ~~растерян~~, как сказать, зе
лован ^{шагматичный} ~~оригинальным~~ явлением, не имеющим аналога
русском. Это конструкция, состоящая из груп
много времени с союзом (или частицей) да,
заменяет инфинитив (могу казати = могу
В доступных грамматических описаниях и

*Посвящается памяти
Владимира Павловича ГУДКОВА*

МОСКОВСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
имени М. В. ЛОМОНОСОВА
Филологический факультет

СЛАВЯНСКИЙ МИР В НАСТОЯЩЕМ И ПРОШЛОМ

ПАМЯТИ ВЛАДИМИРА ПАВЛОВИЧА ГУДКОВА

Сборник статей

МОСКВА – 2022

УДК 811.163.4
ББК 81.2Сер-3+Хор-3
С47

*Публикуется по постановлению Редакционно-издательского совета
филологического факультета МГУ имени М. В. Ломоносова*

Рецензенты:

Т. С. Мочалова – канд. филол. наук, доцент
(Дипломатическая академия МИД России);
О. А. Остапчук – канд. филол. наук, доцент
(МГУ имени М. В. Ломоносова)

Славянский мир в настоящем и прошлом. Памяти Владимира
С47 Павловича Гудкова : сборник статей / Под ред. Е.И. Якушкиной. —
Москва : МАКС Пресс, 2022. — 224 с.

ISBN 978-5-317-06776-2

<https://doi.org/10.29003/m2652.978-5-317-06776-2>

Сборник включает доклады, прочитанные на конференции памяти Владимира Павловича Гудкова (МГУ, филологический факультет, 24–25 мая 2021 г.), известного отечественного сербокроатиста, с 1991 по 2010 год заведовавшего кафедрой славянской филологии филологического факультета МГУ. Помимо статей, освещающих различные аспекты деятельности В. П. Гудкова как педагога, в сборник вошли работы, связанные с его научными интересами в области языкознания и литературоведения. Книга предназначена для специалистов-филологов, в том числе студентов и аспирантов, славистов и русистов.

Ключевые слова: славистика, В. П. Гудков, славянские языки, славянские литературы, сербский язык.

УДК 811.163.4

ББК 81.2Сер-3+Хор-3

ISBN 978-5-317-06776-2

© Авторы, 2022
© Якушкина Е. А., редактирование, 2022
© Оформление. ООО «МАКС Пресс», 2022

Содержание

ВОСПОМИНАНИЯ

<i>С.А. Жук, Г.П. Тыртова.</i> Владимир Павлович Гудков – наш учитель, педагог и учёный	5
<i>Е.Н. Ковтун.</i> Учебно-методическая деятельность В.П. Гудкова и создание концепции филологического образования	11
<i>Е.В. Тимонина.</i> Вклад В.П. Гудкова в создание школы переводчиков-синхронистов славянских языков МГУ	20

ЯЗЫКОЗНАНИЕ

<i>Н.Е. Ананьева.</i> Полонизмы в историческом романе-календарии Бориса Акунина «Седмица Трехглазого»	26
<i>М.Н. Белова.</i> Модальность в «Рыбном букваре» Петра Берона 1824 года	35
<i>Ж.Ж. Варбот.</i> Заметки по сербскохорватской этимологии	47
<i>М.М. Громова.</i> Словенские народные сказки и легенды в переводах на русский язык (1861–1904 гг.)	51
<i>И.Е. Иванова.</i> Своеобразие сербской пунктуации в сопоставлении с русской	59
<i>М. Kalezić.</i> On Serbian nalep/nalijen ‘Aconitum napellus’	66
<i>М.Ю. Котова, В.М. Мокиенко.</i> Восточнославянско-сербские паремиологические параллели	76
<i>В.Г. Кульпина.</i> О системных и текстовых показателях эволюции цветового зрения (на материале русского и польского языков)	86
<i>К.В. Лифанов.</i> Попытки кодификации «восточнословацкого» литературного языка	97
<i>О.А. Просвирина.</i> Контрастивный метод в сербистике и наследие Радована Кошутича	106
<i>И.А. Седакова.</i> Семантическая асимметрия ряда однокоренных прилагательных в болгарском и русском языках	113
<i>М.Љ. Спасојевић.</i> Доприноси проф. В.П. Гудкова морфологији савременог српског књижевног језика	123
<i>С.З. Танасић.</i> Пасивна дијатеза у српском језику – у научној и граматичкој литератури	134

<i>С.М. Толстая.</i> Наблюдения над сербскими заговорами: формулы аномальности	151
<i>Ю.Ю. Юдова.</i> Онлайн-образование в школах Сербии в период пандемии коронавируса.....	159
<i>Е.И. Якушкина.</i> Различия в лексике центральноюжно- славянского диалектного континуума.....	169

ЛИТЕРАТУРОВЕДЕНИЕ

<i>И.Е. Адельгейм.</i> «Дыры, щели, шрамы...»: Валбжих как пространство неукорененности в прозе Иоанны Батор	178
<i>М. Браксаторис.</i> Идея множественности обитаемых миров в словацкой поэзии эпохи Просвещения (с учётом русско- го литературного контекста)	187
<i>О.В. Гусева.</i> Неолингвизм в современной польской поэзии	198
<i>С.Н. Мещеряков.</i> Творчество Иво Андрича в оценке россий- ского литературоведения 1990-х гг.	206
<i>А.Г. Шешкен.</i> Сербско-русское научное взаимодействие в 1920–1930-е гг.: фактор русской эмиграции.....	214

М.Љ. Спасојевић

Доприноси проф. В. П. Гудкова морфологији савременог српског књижевног језика*

У широком научном опусу проф. В.П. Гудкова на пољу изучавања савременог српског књижевног језика централно место заузима морфологија. Његова истраживања су у највећем броју посвећена конкурентским, варијантним облицима у именичкој парадигми (нпр., вокатив и инструментал јд. им. м. р., генитив мн. итд.), као и морфофонолошким појавама. Из пера овог аутора настао је веома рано рад о аналитичкој компарацији у српском језику. Још од студентских дана заинтересовао се и за синтаксу глагола: употребу и значење конструкција са *да* (са презентом, али и другим временима; конкуренцију и дистрибуцију конструкције *да* + презент и инфинитива), будуће време итд. Циљ је да се покаже значај ових истраживања за дескрипцију српског морфолошког система, за нормирање и за даље праћење и истраживање појава које су се нашле под научном лупом проф. В.П. Гудкова.

Кључне речи: В.П. Гудков; савремени српски књижевни језик; морфологија; деκлинација; компарација.

Вклад проф. В.П. Гудкова в морфологию современного сербского литературного языка

М.Л. Спасоевич

В широкой научной деятельности проф. В.П. Гудкова в области изучения современного сербского литературного языка центральное место занимает морфология. Самое большое количество его исследований было посвящено конкурентским, вариантным формам в субстантивной парадигме (напр., вокатив и инструментал ед.ч. сущ. м.р., генитив мн. и т.д.), а также морфофонологическим явлениям. Этим автором очень рано была написана работа об аналитической компарации в сербском языке, а еще в студенческие дни он проявил интерес и к синтаксическим темам: конструкции с *да* (конкуренции и дистрибуции конструкции *да* + презент и инфинитива), будущего времени и т.д. Наша

* Овај рад финансирало је Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије према Уговору бр. 451-03-9/2021-14, који је склопљен са Институтом за српски језик САНУ.

цель – показать значение этих исследований в рамках дескрипции сербской морфологической системы, нормирования, продолжения сбора информации и рассмотрения явлений, оказавшихся под научной лупой проф. В.П. Гудкова.

Ключевые слова: В.П. Гудков, современный сербский литературный язык, морфология, склонение, компарация.

Contributions of Professor V.P. Gudkov to Morphology of Contemporary Serbian Literary Language

M. Lj. Spasojević

Morphology had a central place in the field of research of contemporary Serbian literary language in the wide scientific opus of Prof. V.P. Gudkov. His scientific research was mostly devoted to competitive forms in the noun paradigm (e.g. vocative and instrumental forms sg. m, genitive pl. etc.), as well as morpho-phonological phenomena. The author wrote paper on analytical comparison in the Serbian language very early. Since his students days he had been interested in syntax of verbs: construction with *da* (with present and other tenses; competition and distribution between the construction *da* + present and infinitive) future etc. This paper has aim to show contributions of these kinds of research for the description of Serbian morpho-phonological system, for standardization and for further monitoring and research of phenomena that had been under the scientific view of Prof. V.P. Gudkov.

Keywords: V.P. Gudkov; contemporary Serbian literary language; morphology; declension; comparison.

Уводне напомене. Увидом у богату библиографију уваженог професора слависте и србисте Владимира Павловича Гудкова (уп. Гудков 1999: 196–206) запажа се да значајан део заузима рад на пољу изучавања морфологије савременог српског књижевног језика, поред синтаксе, историје језика, дијалектологије, историје књижевног језика, лексикологије, лексикографије, те наставе словенских језика, културолошких веза итд. Према библиографији радова из морфологије и творбе речи објављених у публикацијама на некадашњем простору српскохрватског језичког стандарда (са понеком иностраном публикацијом) у периоду од 1950. до 2000. године (Радовић-Тешић, Ломпар 2000: 353)

проф. Гудков је заступљен са чак дванаест јединица. Највећи број је објављен у часопису Наш језик (Гудков 1981а;¹ 1986; 1987; 1988а; 1988б; 1989б; 1990а; 1990б – и то у истом броју), потом у Зборнику Матице српске за филологију и лингвистику (Гудков 1972; 1989а), а први у тадашњој Југославији у загребачком часопису Језик (Гудков 1964), те пред крај 20. века у тада новопокретом часопису Српски језик (Гудков 1996). Посебно је значајно истаћи да је проф. Гудков један од ретких научника са великим бројем јединица који обрађује теме искључиво из флективне морфологије у овом попису радова.²

Овом приликом указаћемо на значај проф. Гудкова за дескрипцију и нормирање српског морфолошког система, као и за континуитет, правце проучавања и развој традиције морфолошких истраживања науци о српском језику, а на основу увида у његово стваралаштво на које нас упућује персонална библиографија (Гудков 1999).

Преглед морфолошких истраживања. Није нетачно да је морфологија српског језика на студијама матерњег језика већини студената један од омиљених предмета, а мало коме постане област истраживања управо зато што је дистрибуцију обличних варијантних наставака тешко пратити, дефинисати и објаснити. Међутим, дело проф. Гудкова, руског слависте и србисте, говори другачије. У предговору за књигу Граматички огледи, коју је издало Славистичко друштво Србије 2013. године, проф. Гудков сведочи да су га обличне разлике и неподударња међу двама словенским језицима, те постојање дублетних или варијантних облика и конструкција од најраније привлачили (уп. Гудков 2013: 6). Дакле, као студент Иље Иљича Толстоја, пригрлио је српски језик, али се није задржао само на пуком усвајању чињеница, већ је трагао за сличностима и разликама и њиховим разу-

¹ Очигледно омашком из овог списка изостао је рад (Гудков 1981б).

² Код осталих аутора са великим бројем јединица (М. Пешикана, М. Ивић, М. Стевановића, М. Николића, М. Радовић-Тешић и др.) заступљени су и радови из области творбе речи. Може се рећи да се у оквирима морфологије у посматраном периоду задржавају Б. Милановић, те сарајевски професор Св. Марковић (уп. Радовић-Тешић, Ломпар 2000).

мевањем. Тако је пут интересовању за конкуренцију и дистрибуцију обличких и конструкцијских варијанти отворило посматрање односа конструкције *да* + презент и инфинитива у савременом српском књижевном језику – појаве која је позната његовом матерњем, руском језику. Ово је била тема и дипломског рада проф. Гудкова. За проф. Гудкова циљ није био само регистровање оваквих појава већ и објашњење настанка варијаната, правила њихове дистрибуције, функционисање у језичкој пракси, те за предавача српског као страног – никако напослетку – начин на који предавати варијантне облике.

Наиме, проф. Гудков је свој научни пут кроз граматику српског језика започео глаголима, објавивши рад о употреби инфинитива и конструкције *да* + презент, заправо о њиховој конкуренцији и дистрибуцији (Гудков 1958). То га је, даље, одвело у синтаксу глаголских облика. У суштину употребе ове конструкције аутор је проницао показујући њену употребу за изражавање будућег времена и сагледавајући је у ширем словенском контексту (Гудков 1963а; 1963б; 1988г), а употребу везника/речце *да* с презентом, али и другим глаголским облицима – перфектом и аористом – осветлио је у раду (Гудков 1971). И кандидатска дисертација овог слависте србисте била је посвећени будућем времену односно начинима његовог исказивања у савременом српском књижевном језику (Гудков 1964), што га је окупирало до краја његовог научног прегалаштва (уп. Гудков 2006).¹

Међутим, током научног века проф. Гудкова амплитуда тема из граматике савременог српског књижевног језика се ширила. Интересовање се даље кретало од морфонологије преко именичке парадигме, заменичке, бројевне, до компарације, те трпног глаголског придева. У област морфонологије односно изучавања гласовних алтернација у деклинационој именичкој парадигми спадају радови о непостојаном *a* у деклинацији именица средњег рода типа *ребро* : *ребара* (Гудков 1972); алтернације *к, з, х* : *ц, з, с*

¹ О томе колики је резултат проф. Гудкова за изучавање развоја и исказивања футура у словенском свету, сведочи и цитираност његових радова у монографији Проблематика развоја футура и његове граматикализације у словенском свету (Војводић 2014).

у дефлексији именица сва три рода (Гудков 1988в), те утицају тежње за очувањем основа из семантичких разлика упркос фонолошким правилима у правописној норми, као *костни* < *кост* : *косни* < *коса*, *подтекст* или у страним речима *чистка*, *фишибајн* итд. (Гудков 1994). Конкурентским, варијантним облицима у именичкој парадигми посвећени су радови о вокативу на *-е* и *-у* у једнини именица мушког рода типа *командире* и *командиру*, као и обличкој једнакости овог падежног облика са номинативом: *хеј*, *момак* : *хеј*, *момче* (Гудков 1990а), затим, инструменталу једнине именица мушког рода на *-ом* и *-ем* типа *ножем* : *ножом*, *путем* : *путом* (Гудков 1989б), питањима облика генитива множине (Гудков 1986; 1987), затим инструментала једнине именица женског рода типа *кост* (Гудков 1968; 1988а). Посебна тема биле су именице са неједнакосложном основом типа *дугме* – *дугмета*, *небо* – *небеса* (Гудков 1981а; 1989а;), затим дефлексија (и род) именице *вече* (Гудков 1998), дуга и кратка множина као семантички диференцијални знак (Gudkov 1964б). Дефлексији заменица посвећен је рад о дистрибуцији облика енклитике акузатива једнине личне заменице за 3. лице женског рода *је* и *ју* у текстовима Иве Андрића и Скендера Куленовића (Гудков 1996), а бројева рад о дефлексији *оба*, *обе* у западнојевачкој зони (Гудков 2003). Из пера овог аутора настао је веома рано рад о употреби аналитичког компаратива у језику српске књижевности (Гудков 1981б), а својим радом посведочио је и ширење облика компаратива који нису нормативно прихватљиви попут *рађи*, *строжији*, или пак који потискују јотоване облике – *кrotкији* уместо застарелог *крочи* и *крочији*, *блискији* уместо *ближи* итд. (Гудков 1988б). Радом о трпним партиципским конструкцијама, којим се опет залази у област синтаксе,¹ проф. Гудков скреће пажњу на опстајање субјекатског инструментала (за живо биће) уместо допуне у генитиву са предлогом *од* у примерима типа *предвођени Аварима* и сл., чију су употребу истраживања М. Ивић, М. Стевановића и др. негирала, што је подстицајно

¹ Рад је уврштен у библиографију радова из морфологије и творбе речи (уп. Радовић-Тешић, Ломпар 2000: 353).

за даље истраживање граматичко-семантичке природе глагола у трпном придеву (Гудков 1990б).

Методологија морфолошких истраживања. Дакле, проф. Гудкова привлачиле су из граматике савременог српског књижевног језика оне појаве које нису стабилизоване, завршене, чији облици варирају у зависности од разних фактора, које показују другачије тенденције у односу на постојеће граматичке описе и нормативне препоруке. Могу се издвојити неколике одлике рада проф. Гудкова.

Прво, све радове проф. Гудкова из посматране области одликује заснованост на богатој грађи, жанровски раслојеној, неретко статистичко-табеларно представљање и аргументовано закључивање. За проучавање граматичких појава он истиче важност језичког осећања, анкете и грађе из писаних извора. Како су нематерњи говорници ускраћени за тај критеријум у оцени правилности и уобичајености неког облика или конструкције, а анкете нису потпуно поуздане јер резултати могу бити сугерисани, најсигурнији пут за сагледавање развојних тенденција неке појаве јесте обиман и добро осмишљен корпус (уп. Гудков 2013: 7). Када формира корпус, списак извора је такав да се задовољава и просторни и хронолошки и функционалностилски критеријум. Дакле, бирају се дела и екавских и ијекавских писаца, распрострањених кроз читав период развоја модерног српског књижевног језика – од Вука до тренутка ауторовог истраживања. Узимају се примери не само из књижевних дела већ и из научне литературе и штампе.

Друго, проф. Гудков био је изврстан познавалац лингвистичке литературе. У поставци својих радова полази од чињеница у до-тадашњим граматикама, правописима и студијама. Уочава недоследности и аргументовано поткрепљује своје запажање и тумачење одређене појаве. Разматрајући облике, увек је проверавао речнике, на првом месту, дескриптивне – шестотомни *Речник српскохрватскога књижевног језика* Матице српске (1967–1976) и тезаурусни у изради *Речник српскохрватског књижевног и народног језика* САНУ (1959–), јер није форму посматрао независно од семантике. Указивао је, осим на неопходност разноврс-

ности извора при формирању корпуса, и на метод анкете, који је такође примењивао у својим радовима.

Треће, од граматичких критеријума у анализи облика узимао је у обзир завршетак основе, тј. његову фонетску природу, број слогова, историјски развој, творбену мотивисаност, значење, али и контекст – оно што најмодернијом лингвистичком терминологијом данас зове прагматиком. Рецимо, то је изражено у раду о облику вокатива именица мушког рода, где се показује улога односа између говорника и саговорника, односно њихове комуникативне улоге, од чега неретко зависи да ли ће се употребити форма вокатива или номинатива при обраћању (Гудков 1990а).

Четврто, грађу различито представља. Рецимо, у раду о инструменталу једнине именица мушког рода (Гудков 1989б), као и вокативу (Гудков 1990а) и др., групише је према фонетској природи завршетка основа. У овом погледу веома је комплексан рад о генитиву множине именица женског рода на *-а*, у ком се прво грађа представља према писцима и делима, а потом табеларно укрштајући се са именицама, где је видљиво где је заступљен наставак *-и*, где *-а*, а где се мешају (Гудков 1987). Комбиновање завршетка основе (односно именице), квантитативног појављивања наставка *-(j)у* и *-и* и табеларног представљања срећемо у радовима о инструменталу именица женског рода на сугласник (Гудков 1968; 1988а), где се у познијем раду пореди и стање са резултатом ранијег истраживања ради утврђивања развојних тенденција.

Пето, на рад проф. Гудкова, с једне стране, утицала је руска филолошка средина, из које је потекао, а с друге стране, српска средина, у којој се усавршавао. Боравак у Србији и сарадња са академицима Павлом Ивићем и Митром Пешиканом обликовала је и његову методологију. На његова морфолошка истраживања посебан утицај имао је знаменити српски лингвиста Митар Пешикан. Као уредник часописа *Наш језик*, највећи број горепредстављених радова М. Пешикан је уврстио у садржај овог гласила препознајући њихов значај за науку о српском језику и његову норму. У другој половини 20. века у Институту за српски језик САНУ организовани су лингвистички састанци, које су водили

акдемици Ирена Грицкат и Митар Пешикан, по усменом сведочењу проф. М. Николића.¹ На тим окупљањима организовала су се и усмеравала научна истраживања, нарочито тада младих сарадника (за област морфологије издвајамо М. Николића, М. Радовић Тешић, С. Бошков, О. Ристић и др.), скретала пажња на појаве које треба анализирати, дискутовало се о запажањима и резултатима. У таквој једној подстицајној средини на својим усавршавањима обрео се и проф. Гудков.

Закључна разматрања. Са радовима проф. Гудкова из морфологије студенти србистике срећу се на основним студијама јер су они незаобилазно сведочанство о деклинационим варијантама. У тим радовима забележен је, а слободно можемо рећи, неретко фотографисан тренутак морфолошког стања. Они су полазна основа за даља праћења појава. Рецимо, инструменталу и вокативу је проф. М. Николић посветио радове неколико деценија касније (Николић 2010, 2017). У њима је продубио развојну линију дистрибуције наставака од тачке где је проф. Гудков стао. Свакако, може се у библиографијама наћи још доста оваквих података. Научни опус проф. В.П. Гудкова карактерише фактографија, акрибија и прецизно саопштавање резултата. Студије В.П. Гудкова значајна су и незаобилазна литература за србисте, за дескрипцију и норму савременог српског књижевног језика, како по својим закључцима, тако и по методологији анализе и интерпретацији грађе. У њима је разрађена методологија дескриптивне морфологије комбиновањем различитих метода и критеријума у анализи. Његова истраживања су у највећем броју посвећена конкурентским, варијантним облицима у именичкој парадигми (нпр., вокатив и инструментал јд. им. м. р., инструментал јд. им. ж. р. на консонант, генитив мн., им. са неједнакосложном основом итд.), као и морфофонолошким појавама у деклинацији, те проблемима компарације (флективне и аналитичке), а још од студентских дана заинтересовао се и за синтаксу глагола: најпре конкуренцију и

¹ По свему судећи, они су наставак серије предавања и разговора која се у Институту за српски језика САНУ одржавала у шестој деценији прошлог века – од 1952. до 1958. године. На њима су учествовали А. Белић, П. Ивић, М. Ивић, М. Пешикан, М. Стевановић, И. Грицкат, П. Сладојевић и др., што је све документовано записницима И. Грицкат (Радовић Тешић 2017).

дистрибуцију конструкције *da* + презент и инфинитива, а потом и за њену употребу и значење, што га је даље усмерило на област синтаксе глагола, коју у овом разматрању нисмо могли механички одвојити. Сваком појединачном проблему проф. В.П. Гудков прилазио је пажљиво бирајући угао из ког га је најбоље осветлити. Својим резултатима и бројем обрађених тема проф. В.П. Гудков заузима битно место међу проучаваоцима флективне морфологије савременог српског књижевног језика и у библиографији радова из морфологије.

Литература

1. Војводић, Д.П. Проблематика развоја футура и његове граматикализације у словенским језицима / Под ред. Р.Д. Русев. Русе. Лени-Ан: Изд-во Русенски универзитет “Ангел Књнчев”, 2014. 200 с.
2. Гудков, В.П. Употребление инфинитива и конструкции с «да» в сербском языке (сочетания с глаголами) // Вопросы лингвистики и методики преподавания иностранных языков 1958. – № 1. – С. 98–112.
3. Гудков, В.П. К вопросу о будущем времени в современном сербохорватском литературном языке // Славянская филология. – 1963а, № 4. – С. 78–97.
4. Гудков, В.П. Употребление форм будущего времени с конструкцией «да + настоящее время» в сербохорватском языке // Вестник Московского университета. – Серия VII Филология 1963б. – № 2. – С. 30–39.
5. Гудков, В.П. Формы будущего времени в сербохорватском литературном языке / Автореферат кандидатской диссертации. Москва: Изд-во Московского университета, 1964а. – С. 18.
6. Gudkov, V. Duga i kratka množina kao diferencijalni semantički znak // Jezik. – 1964б, № XII/1. – С. 6–11.
7. Гудков, В.П. Вариантные формы творительного падежа III склонения // Славянская филология 1968. – № 7. – С. 45–57.
8. Гудков, В.П. К изучению конструкции с «да» в сербохорватском языке // Исследования по славянскому языкознанию. Сборник в честь шестидесятилетия проф. С.Б. Бернштейна. – Москва: Наука, 1971. – С. 146–150.
9. Гудков, В. Чередование \emptyset // а в склонении существительных среднего рода сербохорватского языка // Сборник Матице српске за филологију и лингвистику. – 1972, № XV/1. – С 85–93.
10. Гудков, В. О множинским облицима неких именица са варијабилном (неједнакосложном) основом // Наш језик. – 1981а, № XXV/3. – С. 129–135.

11. Гудков, В.П. О сложенем начину компарације у српскохрватском // Наш језик. – 1981б, № XXV/3. – С. 159–161.
12. Гудков, В. Прилог проучавању варијабилних именичких облика генитива множине // Наш језик. – 1986, № XXVII/1–2. – С. 72–76.
13. Гудков, В. Оквири употребе наставака -а и -и у генитиву множине именичке друге деκлинације // Наш језик. – 1987, № XXVII/3–4. – С. 233–278.
14. Гудков, В. Обликовање инструментала једине у именичкој трећој деκлинацији // Наш језик. – 1988а, № XXVIII/1–2. – С. 11–24.
15. Гудков, В. Опсервације о варирању компаративних облика // Наш језик. – 1988б, № XXVII/5. – С. 332–336.
16. Гудков, В.П. Чередование к, г, х // ц, з, с в склонении имен существительных сербохорватского языка // Теория и практика изучения славянских языков / Под ред. Р.П. Усиковой, О.Н. Шапкиной. – М.: Изд-во МГУ, 1988в. – С. 42–51.
17. Гудков, В.П. В поисках закономерностей морфологического варьирования в сербохорватском литературном языке // Вестник Московского университета. – Серия 9. Филология. – 1988, № 4. – С. 66–73.
18. Гудков, В.П. Две белешке о именичкој “неједнаκосложној” деκлинацији // Зборник Матице српске за филологију и лингвистику. – 1989а, № XXXII/2. – С. 209–213.
19. Гудков, В. О дистрибуцији алтернативних наставака у облицима инструментала једине именичке прве деκлинације // Наш језик. – 1989б, № XXVIII/3. – С. 136–157.
20. Гудков, В.П. Обликовање вокатива једине именичке I деκлинације у књижевним текстовима XX века // Наш језик. – 1990а, № XXVIII/4–5. – С. 224–240.
21. Гудков, В.П. О нужности студиознијег приступа проучавању пасивних конструкција с трпним партиципима // Наш језик. – 1990б, № XXVIII/4–5. – С. 241–245.
22. Гудков, В.П. Сербское фонетическое правописание под прессом морфоунифицирующих тенденций // Традиция и новые тенденции в развитии славянских литературных языков: проблема динамики нормы. Тезисы докладов международной научной конференции / Отв. ред. Е.И. Демине. – Москва: Институт славяноведения и балканистики РАН, 1994. – С. 60–62.
23. Гудков, В.П. Особености употребе заменичких енклитика је и ју у текстовима Иве Андрића и Скендера Куленовића // Српски језик. – 1996, № I/1–2. – С. 19–24.
24. Гудков, В.П. О морфологическом своенравии сербохорватского слова вече(р) // Славистический сборник. В чест 70-летия профессора П.А. Дмитриева / Под ред. Г.И. Сафорнова, Г.А. Лилич. – Санкт-Петербург: Изд-во Ст.-Петербургского университета, 1998. – С. 144–151.

25. Гудков, В.П. Список печатных работ В.П. Гудкова // Славистика. Сербистика. Сборник статей. – Москва: Филологический факультет МГУ имени М.В. Ломоносова, 1999. – С. 196–206.

26. Гудков, В.П. Варьирование пафдежных форм числительных оба, обе в западноекаской зонесербохорватского языка // In honorem Caroli Gadani sexagesimi natalis dedicatur. Studia Slavica Savariensia 2003, № 1–2. – С. 173–175.

27. Гудков, В.П. Презенс глаголов совершенного вида в значении будущего времени в сербскохорватском (сербском и хорватском) языке // Славистички студии. На проф. Р.П. Ускова по повод нејзината 70-годишнина, № 12. Скопје: Филолошки факултет “Блаже Конески”, 2006. – С. 61–63.

28. Гудков, В.П. Грамматические очерки. Граматички огледи / Под ред. С. Танасича, Е. Якушкиной. Београд: Славистичко друштво Србије, 2013. 189 с.

29. Николић, М. Облици инструментала једине именица и-врсте у српском књижевном језику // Наш језик 2010, № XLI/3–4. С. 3–48.

30. Николић, М. Облици вокатива једине именица мушког рода I врсте у српском књижевном језику // Српски језик 2017, № XXII. С. 5–34

31. Радовић, Тешић М., Ломпар В. Библиографија радова из морфологије и творбе речи (1950–2000) // Наш језик 2000, XXXIII/3–4. С. 345–379.

32. Радовић, Тешић М. О Лингвистичким састанцима у Институту за српски језик САНУ (од 24. 10. 1952. ди 12. 5. 1958. године) // Путевима речи. Зборник радова у част Даринки Гортан Премк / Под ред. Р. Драгићевић. Београд: Филолошки факултет, 2017. С. 549–560.

Информација об авторе:

Марина Љ. Спасојевић,
виши научни сарадник,
Институт за српски језик САНУ,

Марина Л. Спасоевич,
ведущий научный сотрудник
Институт сербского языка САНИ,
marina.spasojevic@isj.sanu.ac.rs
odrednica@gmail.com

Information about the author:

Marina Spasojević, senior research associate,
Institute for the Serbian Language of SASA, Serbia,
marina.spasojevic@isj.sanu.ac.rs
odrednica@gmail.com